

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. IV. Vtrum leges non acceptatae obligent.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

11. Quartò cum Ecclesiæ, sicut & Christi ejus sponsi, jugum suave sit, & onus leve, Christusque ipse illos reprehenderit, qui hominum humeris onera importabilia imponunt, quando lex impossibilis est, aut incommodum aliquod maximum secum trahit, præsertim à superiore ignoratum, non videtur fieri ei injuria, si non statim caput jugo supponatur. Usus antiquis moribus, præsertim non perversis, contrarii vix inducuntur sine scandalo, cujus causa vitandi summi Pontifices præcepta sua, aliunde justa, suspendi velle censentur; *Consultius duximus, inquit Cælestinus 3. cap. quod dilectio de consanguinit. & affinit. Observata consuetudini deferre, quam aliud in dissensionem, & scandalum populi statuere, ADHIBITA QUADAM NOVITATE.*

12. Eandem summis Pontificibus mentem tribuere convenit, quotiescumque injustum aliquid in lege, aut præcepto continetur. Alexander III. cap. *si quando de rescript. cam his verbis prodit; Patienter sustinebimus si non feceris quod nobis fuerit prava insinuatione suggestum.* Eam etiam indicat cap. *cum teneamus de præbend.*

C A P U T I V.

Utrum leges non acceptatæ obligent.

1. **D**E legibus injustis controversia non instituitur, cum ex communi omnium Doctorum sententia non obligent, nec propriè leges sint; qua in re tamen distinguenda est injustitia, quæ sola Legislatoris inest intentioni, ab ea, quæ inhæret legi ipsi. Nihil enim vetat, quin statutum aliquod Reipublicæ sit necessarium, nedum utile, quamvis à prava legitimi superioris intentione proficiscatur, sed in eo, cum ferè nunquam eveniat, non est immorandum. Vitandæ etiam scandali, & majoris mali causa, parendum est interdum legibus injustis, dum legi æternæ, aut naturali contrarii nihil præcipiant.

2. De justis est difficultas, & fortè non tam juris quam facti. Qui enim leges ante acceptationem vim non habere

con-

64 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
contendunt, istis præcipuè ad id credendum rationibus inducuntur. Primò quod leges cum ea intentione dantur à Principe, ut eas velit non obligare, nisi accedente subditorum consensu; quod si de facto verum sit, idest si superior consensum subditorum tanquam conditionem requirat, sine qua legem robore carere velit, nemini dubium est, quin isti liberi sint ab ejus observandæ debito. Utrum autem ea sit superioris intentio, nec ne prudentis est determinare, aut potius superioris ipsius expressius significare, ne infirmis laqueus prætendatur.

3. Secundo cum superiores à populi consensu, & voluntate suam obtinuerunt autoritatem, non censetur populus eam potestatem in superiores contulisse, ut inconsulto sibi possent leges præfigere, & se invitum ad earum executionem adstringere. Quæ ratio in Prælati Ecclesiasticis à Domino nostro Jesu Christo institutis locum habere nequit, sed neque etiam fortassis in Principibus sæcularibus, qui licet ab hominibus primùm electi fuissent, à Deo tamen acceperunt facultatem ea præcipiendi, quæ ad bonum publicum essent necessaria, & reservata præstandi à populo consensus necessitas, non de injusta voluntate illius sed de justa causa, & recta ratione esset interpretanda.

4. Tertiam alii rationem afferunt, nempe legem eam præsumendam fore inutilem, aut perniciosam, quæ à tota Republica refutaretur, sed in eo casu non tam acceptationis, quam justitiæ, aut intentionis Legislatoris defectu, legis obligatio cessaret.

5. Ergo injustæ leges non obligant, quidquid intendat illarum Conditor; nec justæ, si aut tacite, aut expresse annuat, ut non prius subditos ligent, quam fuerint ab eis receptæ. Posset autem facilius præsumi consensus ille tacitus superiorum à subditis scientibus eas non esse ab illis admittas, ad quorum curam, & officium pertinet illarum promulgatio, nam difficile foret, ut infimi contra mediorum sententiam, & voluntatem, supremorum obsequerentur mandatis, quorum aliunde justitiam non ita perspectam haberent.

6. Nec semper argumentum omninò certum est contrariæ superiorum voluntatis, si legem recipiendam, & exequentiam

dam urgeant ; Hæc enim instantia desiderium potius superioris arguit , quàm præceptum contineat. Quis enim æstimet de supremo Ecclesiæ Pastore , velle illum genus quoddam schismatis inter inferiores Pastores , & animas illis specialiter commissas inducere ? Peccant qui sine causa legem rejiciunt ; sed qui rejectam non observant , eo quod sine gravi dissentione , aut alio incommodo non possint , immunes videntur à culpa quando superior silentio suo testatur se optare quidem , ut mandatis suis obtemperetur ; nolle tamen infirmorum , aut illaqueare conscientias , aut pacem & quietem , fortunas , vel alia bona , sine majoris boni spe , in discrimen adducere. Tutius tamen semper est superioris intentionem diligentius sciscitari.

7. Quod autem , si & lex justa sit , & superior eam quamvis non receptam , vim habere intendat , subditi ad eam acceptandam teneantur , & , si violent non acceptatam , peccati rei sunt , plures adeò certum habent , ut de fide esse affirmant.

8. Præstat sæpissimè in similibus casibus prudentiæ regulas consulere , quàm propriæ potestatis gradus metiri ; nec solum videre quidquid possit , sed etiam quid liceat , quid deceat , quid expediat , atque ita se unumquemque habere , ac si omninò id non posset , quod sibi non liceat , Divinumque honorem , bonum publicum , animarumque salutem legem supremam existimare , quod est optimum S. Bernardi ad Eugenium III. monitum de Confid. lib. 3. c. 4. *puta tibi non licere (etsi alias fortasse liceat) quidquid malè fuerit coloratum , spiritualis homo ille , qui omnia dijudicat , ut ipse à nemine dijudicetur , omne opus suum trinà quadam consideratione præveniet : primum quidem an liceat , deinde an deceat , postremo an expediat . Nam etsi constet in Christiana utique philosophia non decere , nisi quod licet , non expedire nisi quod decet , & licet : non continuo tamen omne quod licet , decere , aut expedire consequens erit . Non est tamen inutile uniuscujusque potestatis limites nosse , ut eas , & superiores non excedant , & subditi venerentur , & hoc pacto in pacem omnes faciliùs consentiant , & concordent .*

9. Suares non solum ejus est sententiæ , ut credat , legum Ecclesiasticarum vim ab acceptatione non pendere , verùm id etiam secundùm fidem negari non posse affirmat lib. 4. de legibus

66 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
gibus cap. 10. sed, ne ad Doctorum extra Galliam opinionem
Gallos vocemus, Michael Mauclerus Doctor Parisiensis ean-
dem amplectitur sententiam, & similibus verbis exponit de
Ecclesiastica Monarchia par. 2. lib. 4. cap. 3. obligationem inferre
potest in conscientia, inquit Doctor ille loquens de summo Pon-
tifice, servandi leges Canonicas à se conditas, & sufficienti promulgatione
Orbi Christiano communicatas, ut Alphonsus à Castro, Turcremata, aliisq;
de meliori nota Doctores crediderunt: Quod adeò verum esse credo, ut secun-
dam fidem negari non posse putem; Et ne quis putaret verba illa suffi-
cienti promulgatione, acceptationem supponere, subjungit; Neque
propterea lex minus legis nomine, & honore dignabitur, si justa, & suffi-
cienter promulgata non recipiatur à populo, nec minus peccabit contra Dei iussa,
si illam sine causa repudiet.

10. Sed quid opus est singularium Doctorum mentem re-
ferre. Tota Schola Theologiæ Parisiensis in Decreto diutissi-
mè ponderato super doctrina Lutheriana sic censuit anno
1521. de constitutionibus Ecclesiæ. Propositio. Neque Papa, neque Epif-
copus, neque ullus hominum habet jus unius syllaba super Christianum hominem
nisi id fiat ejusdem consensu, & quidquid aliter fit, tyrannico spiritu fit. Cen-
sura. Hæc propositio est à debita subditorum erga Prælatos, & Superiores sub-
jectione, & obedientia retractiva, legum positivarum seditiosè destructiva, ac
IN FIDE, ET MORIBVS ERRONEA, ET EST ERROR DAMNA-
TVS VALDENSIVM, cum errore Arianorum conveniens: in hist. uni-
vers. Paris. tom. ult. ad illum annum.

11. Idipsum senserant antiquiores; huius, inquit Ivo Car-
notensis epif. 8. de Sede Apostolica verba faciens, *judicis,*
& *constitutionibus obviare, planè EST HÆRETICÆ PRAVITATIS*
NOTAM INCURRERE. S. Thomas Archiepiscopus Cantuarien-
sis pro Ecclesiæ libertatibus Martyr epif. 122. edit. Patris
Lupi ad Gilbertum Londoniensem Episcopum scribit: *SO-*
LVS INFIDELIS, AVT SCHISMATICVS APOSTOLICIS OB-
TRECTAT OBEDIRE MANDATIS.